

УДК 616-085(092) КРИЖАНІВСЬКА І.І.

**ДО СТОРІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК,
ПРОФЕСОРА, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА НАУКИ УКРАЇНИ
ТА ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
ІННИ ІЛАРІОНІВНИ КРИЖАНІВСЬКОЇ**

25 червня виповнюється 100 років від дня народження видатного ученого, суспільного діяча та організатора вітчизняної медичної освіти, заслуженого діяча науки України, заслуженого діяча вищої школи України, доктора медичних наук, професора Інни Іларіонівни Крижанівської.

Є люди, біографія яких ніби концентровано відбиває шлях народу на певному історичному етапі. Їх життя показує нам, як багато важливого й значущого може зробити людина. І.І. Крижанівська – одна з таких.

Інна Іларіонівна народилася в Черкасах у родині вчителів. Після семирічної школи обрала медицину і вступила до Дніпропетровського медичного технікуму. По закінченні його працювала фельдшером. Свою освіту вона продовжила на лікувальному факультеті Дніпропетровського медичного інституту, який з відзнакою закінчила у 1938 р. До 1940 р. працювала спочатку лікарем-ординатором, а потім завідувачою терапевтичним відділенням Ігреської психіатричної лікарні.

У 1940р. вона одержує призначення на посаду головного лікаря обласної лікарні в м. Чернівці. Літом 1941 р., після переведення чоловіка на роботу в м. Сімферополь, І.І.Крижанівська вступила до клінічної ординатури при кафедрі внутрішніх хвороб Кримського медичного інституту. Тут її застала війна. З двома малолітніми синами кілька разів евакуювалася, працювала лікарем на сільській ділянці в Краснодарському краї, потім у Грузії. Важкими, голодними були роки евакуації. Але вона витримала, була опорою хворому батьку, двоюрідній сестрі, дітям.

У 1943 р. услід за наступаючою Радянською армією вона повернулася в рідний Дніпро-

петровськ. Ще не вся область була звільнена від окупантів, місто стояло в руїнах. Лікар-ординатор, потім завідувач терапевтичного відділення обласної клінічної лікарні ім. І.І. Мечникова. Найтяжчі хворі, дистрофіки, сотні й тисячі людських трагедій. Але й у таких умовах удавалося допомогти хворим. У 1946 р. вона одержала нагороду – медаль “За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні”.

Після довгоочікуваної Перемоги йшли роки і життя поступово налагоджувалося. У 1947 р. лікар І.І. Крижанівська стала асистентом кафедри факультетської терапії і почала активну наукову працю.

У 1953 р. захищена кандидатська дисертація, у 1957 р. – докторська на тему “До оцінки лікувальної дії вітаміну В₁ при хронічній недостатності кровообігу у світлі обмінних процесів”.

У березні 1956 р. вона стає завідувачою кафедрою факультетської терапії, а в серпні 1957 р. відряджається в Монгольську Народну Республіку, де два роки працює завідувачою кафедрою терапії Монгольського державного університету ім.Чойболсана.

Після повернення з Монголії професор І.І. Крижанівська була обрана завідувачем кафедри госпітальної терапії Дніпропетровського медичного інституту, а з грудня 1959 р. призначається проктором з навчальної роботи. З серпня 1964 по червень 1981 року (17 років) працює ректором цього інституту, одночасно завідує кафедрою терапії.

Цей період життя І.І.Крижанівської безсумнівно можна назвати самим плідним. Разом з колективом інституту за підтримки керівництва

міста й області вдалося створити 2 нових факультети – стоматологічний і удосконалення лікарів, відновити зруйновані корпуси, побудувати 5 студентських гуртожитків, спорткомплекс, басейн, створити музей історії інституту та спортивно-оздоровчий табір.

Активно велася і наукова праця: професор І.І. Крижанівська брала участь у багатьох з'їздах терапевтів і кардіологів, була делегатом міжнародних конгресів за кордоном. Основні наукові праці І.І. Крижанівської були присвячені вивченню хвороб серцево-судинної системи, зокрема питанням патогенезу і лікування хронічної недостатності кровообігу. Вона була однією з перших, хто розглядав патогенез ХНК як процес, пов'язаний з порушеннями обміну на рівні клітини. У монографії “Вітамін В₁ при хронічній недостатності кровообігу” (1967 р.) вона показала роль порушень метаболізму при серцевій недостатності і можливості їх корекції. Її роботи з вивчення вітамінного й вуглеводного обміну при серцевій недостатності стали основою для формування терапевтичної школи. Подальші дослідження нейро-гуморальної регуляції, гемодинаміки і морфофункціонального стану міокарда сприяли появі нового розуміння патогенезу й обґрунтуванню методів диференційованого лікування серцевої недостатності. Під її керівництвом виконано 9 докторських і 49 кандидатських дисертацій. Вона є авто-

ром 11 монографій і понад 300 статей, нагороджена Золотим дипломом ВДНГ України.

Інна Іларіонівна була не тільки видатним вченим, але й талановитим педагогом, яка виховала не одне покоління майбутніх лікарів. Як керівник та вчитель вона завжди вміла довірити людині відповідальну задачу, сприяти у її вирішенні та строго контролювати результати праці. Вона ретельно готувала свою зміну. Це сприяло тому, що І.І.Крижанівська завжди залишала свій пост достойній та висококваліфікованій людині. Так було й по закінченні ректорської роботи, і при передачі кафедри.

Заслуговує глибокої поваги громадська діяльність цього видатного вченого та педагога: протягом довгих років вона була депутатом Дніпропетровської міської і обласної Ради народних депутатів, Верховної Ради УРСР двох скликань, делегатом трьох партійних з'їздів, десять років очолювала Дніпропетровський обласний Фонд Миру, була головою Ради Дніпропетровського наукового терапевтичного товариства.

Суспільство високо оцінило її заслуги. І.І. Крижанівська була нагороджена орденами Леніна, Жовтневої Революції, Дружби народів, двома орденами Трудового Червоного Прапора та шістьма медалями. Сучасна українська держава відзначила її орденом Княгині Ольги третього ступеня. Її ім'я внесено до видання “Жінки України”.

**Ректорат та профком ДЗ «Дніпропетровська медична академія
Міністерства охорони здоров'я України»
Дніпропетровське обласне товариство терапевтів**

